

Zorggebruik door 65-plussers in de eerste lijn 2023

Op basis van gegevens uit elektronische patiëntendossiers van huisartsen (zowel huisartsenpraktijken, als huisartsenspoedposten), fysiotherapeuten, oefentherapeuten en diëtisten.

Welke onderzoeksvraag zou jij willen beantwoorden met deze gegevens?

Deze rapportage bevat cijfers uit Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn over deze onderwerpen:

Leeftijds-
geslachts-
verdeling

Contact-
frequentie

Behandel-
duur

Type zorg

Top 5
diagnoses

Medicatie

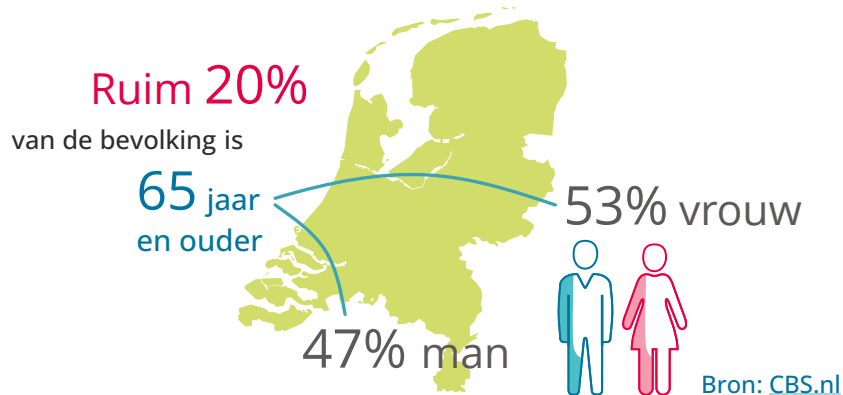
Infographic en vormgeving rapportage:
Miranda Nell

Klik en lees verder

Waarom focus op zorggebruik van 65-plussers?

De Nederlandse bevolking vergrijst

Vergrijzing heeft invloed op het zorggebruik

Van de patiënten van 65 jaar en ouder gaat gemiddeld 88% tenminste één keer per jaar naar de huisartsenpraktijk

17% van de patiënten van 65 jaar en ouder gaat tenminste één keer per jaar naar de huisartsenspoedpost

De kracht van Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn

Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn draagt met haar databron bij aan kennis over volksgezondheid en zorggebruik. Hiermee faciliteren we het volgen van de patiënt door de gezondheidszorg.

Nivel is een kernspeler in databeschikbaarheid van gezondheidsgegevens uit de eerste lijn in Nederland. Dit doen we door intensief samen te werken met andere databronnen en onze stakeholders.

Deze rapportage laat de diversiteit, rijkdom en praktische toepasbaarheid van Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn zien voor onderzoek naar zorggebruik in de eerste lijn.

Lees meer in het [Data resource profile](#).

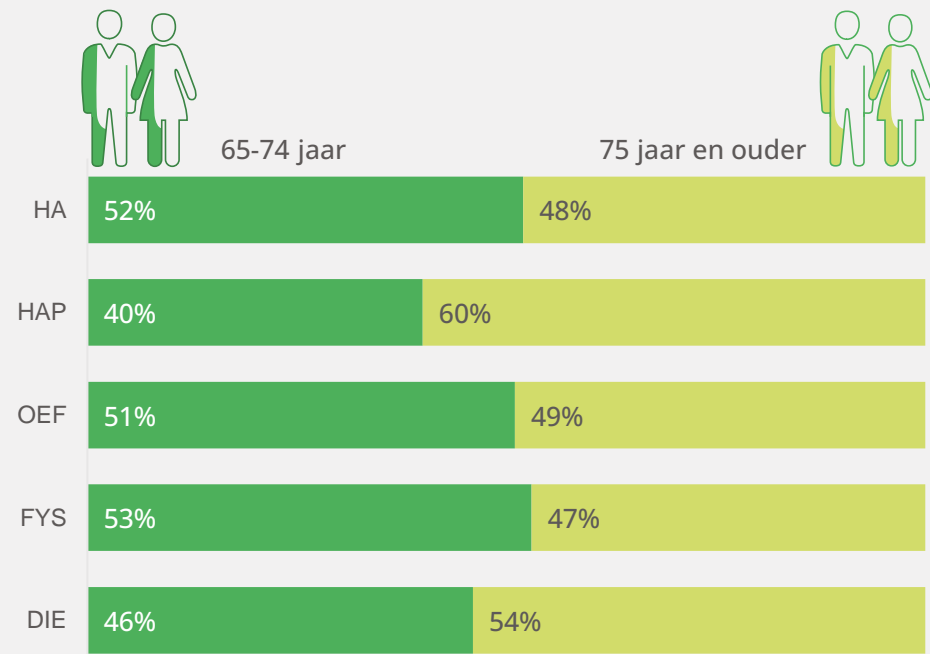
Voor deze rapportage gebruikte gegevens

Aantal deelnemende praktijken 2023		Totaal aantal patiënten van 65 jaar en ouder
424	HA (Huisartsenpraktijken)	366.171
27	HAP (Organisaties van Huisartsenspoedposten)	393.174
116	OEF (Oefentherapiepraktijken)	4.254
508	FYS (Fysiotherapiepraktijken)	265.211
84	DIE (Diëtietiekpraktijken)	24.743

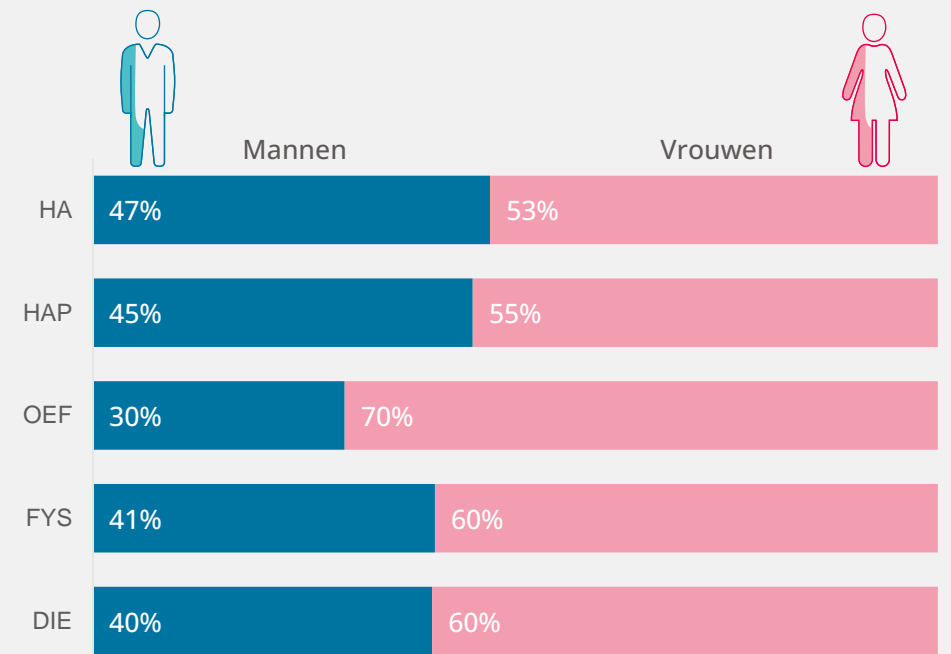
Leeftijds- en geslachtsverdeling van zorggebruikers van 65 jaar en ouder in de eerste lijn

Leeftijdsverdeling van zorggebruikers van 65 jaar en ouder

Bij zowel de huisartsenspoedpost als de diëtist is het aandeel zorggebruikers uit de oudste leeftijdsgroep (75 en ouder) hoger dan het aandeel 65-74 jarigen.

Geslachtsverdeling van zorggebruikers van 65 jaar en ouder

Zorggebruikers van 65 jaar en ouder zijn vaker vrouw, met name zorggebruikers van de oefentherapeut (70%).

Contactfrequentie 65-plussers in de eerste lijn

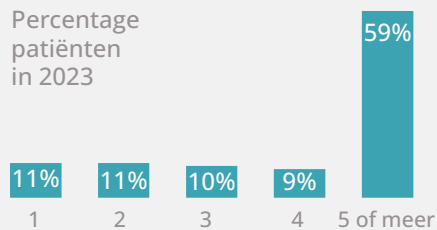
Huisartsenpraktijk

59% van de patiënten van 65 jaar en ouder had 5 of meer keer contact met de huisarts.

Contactfrequentie per jaar per patiënt van 65 jaar en ouder

Percentage patiënten in 2023

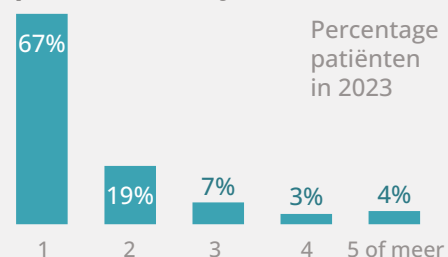
Huisartsenspoedposten

67% van de patiënten van 65 jaar en ouder met zorggebruik op de HAP had 1 keer contact met de HAP per jaar.

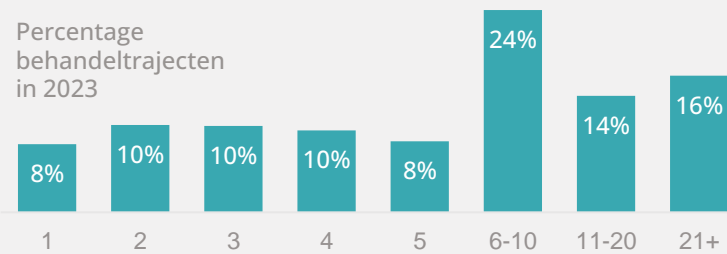
Contactfrequentie per jaar per patiënt van 65 jaar en ouder

Percentage patiënten in 2023

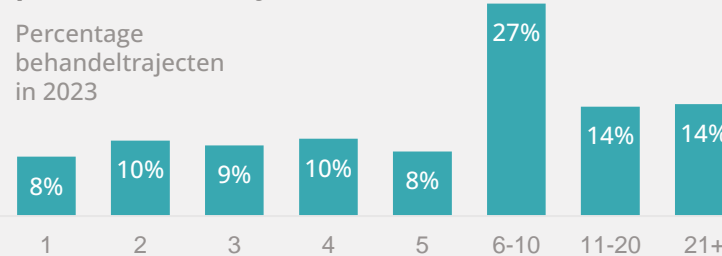
Contactfrequentie per behandeltraject bij patiënten van 65 jaar en ouder

Percentage behandeltrajecten in 2023

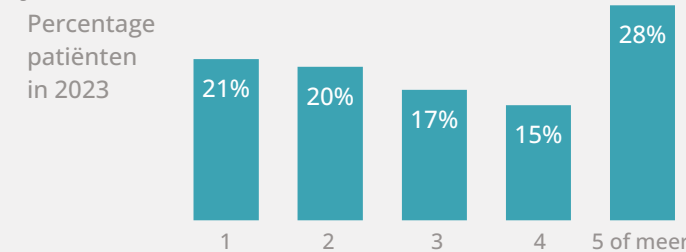
Contactfrequentie per behandeltraject bij patiënten van 65 jaar en ouder

Percentage behandeltrajecten in 2023

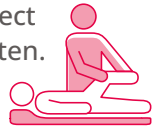
Contactfrequentie per jaar per patiënt van 65 jaar en ouder

Percentage patiënten in 2023

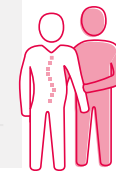
Fysiotherapie

Van de patiënten van 65 jaar en ouder had 62% 5 of meer consulten per behandeltraject. Het mediane aantal per behandeltraject was 6 consulten.

Oefentherapie

63% van de behandeltrajecten bij patiënten van 65 jaar en ouder bestond uit 5 of meer consulten. Het mediane aantal consulten per behandeltraject was 8.

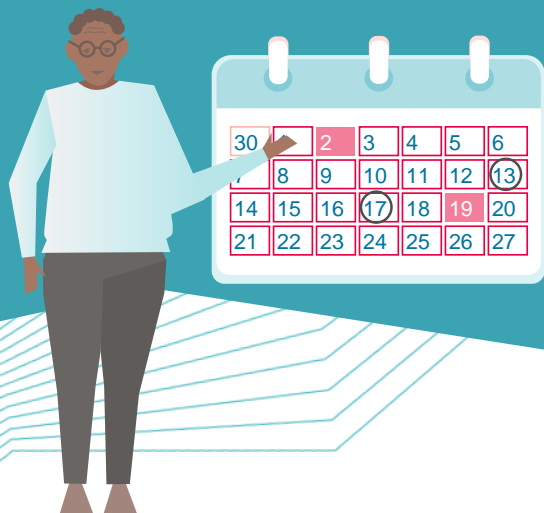
Diëtetiek

79% van de patiënten van 65 jaar en ouder had meer dan 1 contactmoment met de diëtist.

Behandelduur voor 65-plussers in de eerste lijn

Voor de paramedische zorgverleners wordt ook de behandelduur in kaart gebracht

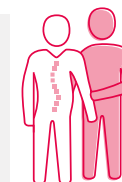
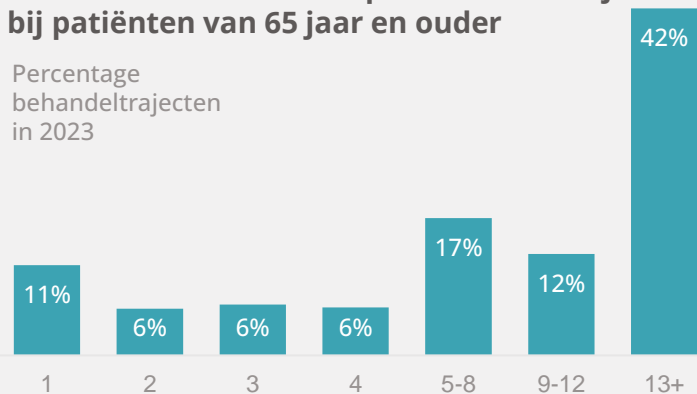
Fysiotherapie

Meer dan de helft (66%) van de behandeltrajecten bij de fysiotherapeut voor patiënten van 65 jaar en ouder duurde langer dan vier weken. De mediane behandelduur van een behandeltraject was 8 weken.

Behandelduur in weken per behandeltraject bij patiënten van 65 jaar en ouder

Percentage behandeltrajecten in 2023

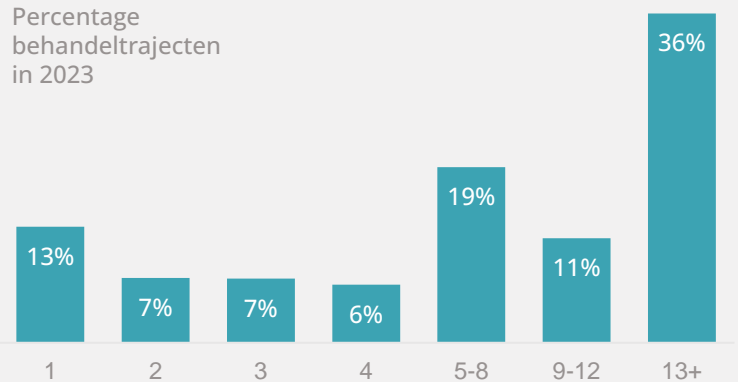

Oefentherapie

Meer dan de helft (54%) van de behandeltrajecten bij de oefentherapeut had een duur van 9 weken of langer. De mediane behandelduur van een behandeltraject bij patiënten van 65 jaar en ouder was 10 weken.

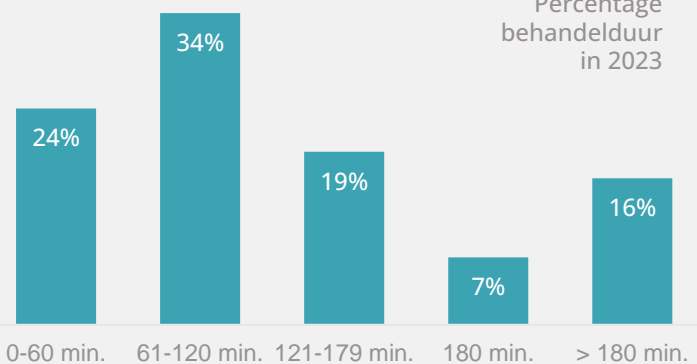
Behandelduur in weken per behandeltraject bij patiënten van 65 jaar en ouder

Percentage behandeltrajecten in 2023

Behandelduur in minuten per patiënt van 65 jaar en ouder

Percentage behandelduur in 2023

Diëtetiek

Vergoeding van diëtetiek uit de basisverzekering is 180 minuten per jaar. In 16% van de gevallen lag het zorggebruik hoger dan 180 minuten. De mediane behandelduur was 120 minuten.

Type zorg 65-plussers in de eerste lijn

Huisartsenpraktijk

Bij **7 per 100** contacten kwam de huisarts op visite

Fysiotherapie

14 per 100 verrichte consulten vonden plaats aan huis

6 per 100 verrichte consulten vonden plaats in instellingen, via groepszittingen of anders

80 per 100

verrichte consulten vonden plaats in de fysiotherapiepraktijk, inclusief telefonische consulten

Oefentherapie

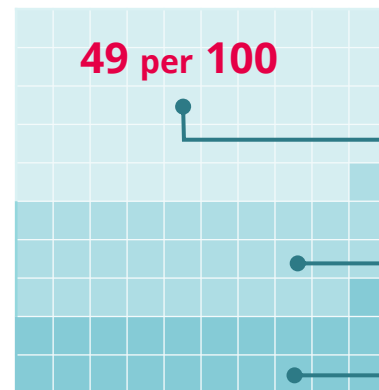

26 per 100 verrichte consulten vonden plaats aan huis

4 per 100 verrichte consulten vonden plaats in instellingen, via groepszittingen of anders

70 per 100

verrichte consulten vonden plaats in de oefentherapiepraktijk, inclusief telefonische consulten

Huisartsenspoedposten

Van de contacten met de huisartsenspoedposten was bijna de helft een triageconsult

30 per 100 contacten waren consulten op de HAP

21 per 100 contacten waren visites

Diëtetiek

7 per 100 verrichte consulten vonden plaats aan huis

1 per 100 verrichte consulten vonden plaats in instellingen, via groepszittingen of anders

92 per 100

verrichte consulten vonden plaats in de diëtetiekpraktijk, inclusief telefonische consulten.

Top 5 gezondheidsproblemen van 65-plussers in de eerste lijn

Huisartsen – zowel in de praktijk als op de spoedpost – zien een grotere diversiteit aan gezondheidsproblemen dan paramedische zorgverleners.

Huisartsenpraktijk

Op basis van International Classification of Primary Care (ICPC)-codes, in % van het aantal contacten in 2023

Hoge bloeddruk	4%
Ontsteking blaas/nieren	4%
Diabetes	3%
Algehele achteruitgang	2%
Veel oorsmeer	2%

Huisartsenspoedposten

Op basis van ICPC-codes, in % van het aantal contacten in 2023

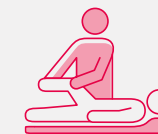
Ontsteking blaas/nieren	4%
Overlijden/schouwen	4%
Bezorgd over (bij)werking medicijn	3%
Verwonding	3%
Scheurwond/snijwond	2%

Fysiotherapie

Op basis van de Diagnose Code Systematiek Paramedische Hulp (DCSPH)-codes, in % van het aantal contacten in 2023

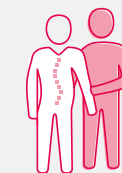
SPF ^a - Wervelkolom	22%
SPF ^a - Bekken/bovenbeen	9%
SPF ^a - Knie/onderbeen/voet	7%
SPF ^a - Schouder/bovenarm	6%
CAM ^b - Wervelkolom	3%

Oefentherapie

Op basis van DCSPH-codes, in % van het aantal contacten in 2023

Psychosomatische aandoeningen	17%
SPF ^a - Wervelkolom	17%
SPF ^a - Bekken/bovenbeen	6%
Afwijkingen wervelkolom/bekken	5%
Artrose wervelkolom	3%

^aSPF: Spier-, pees- en fascia-aandoeningen

^bCAM: Chondropathie, arthropathie, meniscuslaesie

Diëtetiek

Op basis van codes opgesteld door de Nederlandse Vereniging van Diëtisten, in % van het aantal contacten in 2023

Onbedoeld gewichtsverlies	35%
Ondervoeding	14%
Diabetes type2	14%
Oncologie	10%
Te veel cholesterol in het bloed	9%

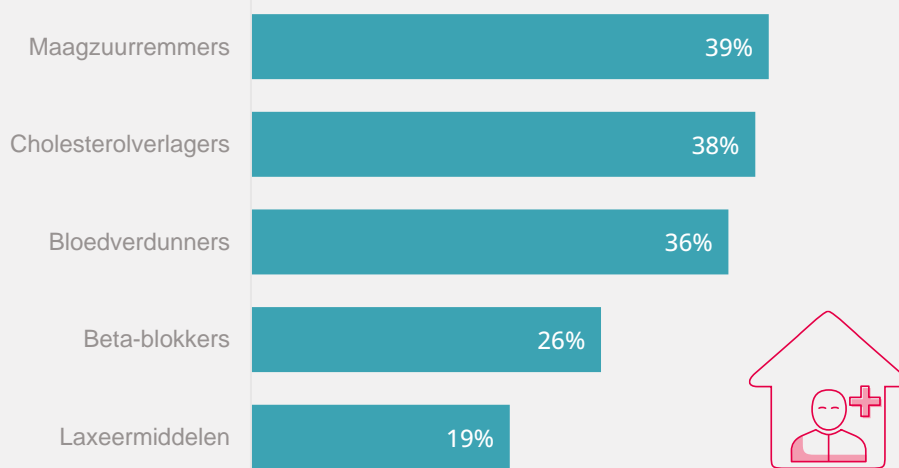
Door de huisarts voorgeschreven medicatie aan 65-plussers

Huisartsenpraktijk

Via de eigen huisarts kreeg 90% van de mensen van 65 jaar en ouder ten minste één geneesmiddel voorgeschreven.

Top 5 medicatie huisartsenpraktijk, weergegeven in % mensen van 65 jaar en ouder met ten minste één voorschrift

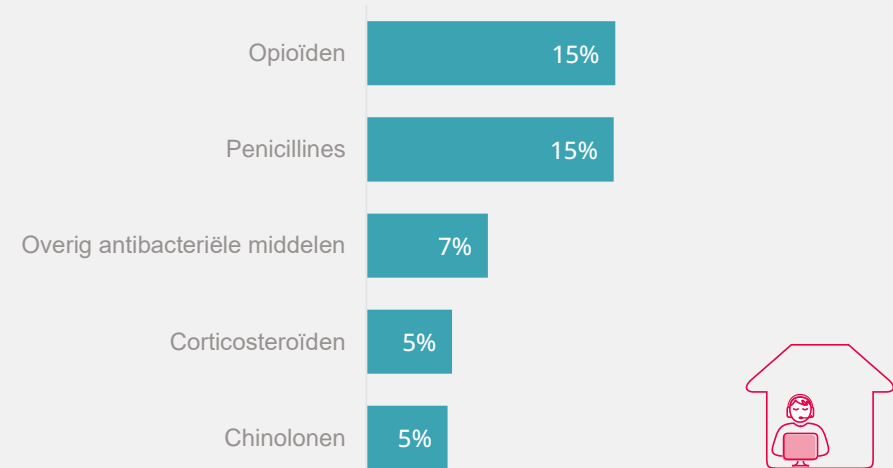

Via de eigen huisarts ontvingen patiënten vooral voorschriften voor chronisch gebruik, zoals cholesterolverlagers en maagzuurremmers.

Huisartsenspoedposten

Via de huisartsenspoedpost werd bij 19% van de contacten van mensen van 65 jaar en ouder een geneesmiddel voorgeschreven.

Top 5 medicatie huisartsenspoedpost, weergegeven in % van het totaal aantal voorschriften aan HAP-bezoekers van 65 jaar en ouder

Via de huisartsenspoedpost ontvingen patiënten vooral voorschriften voor acute gezondheidsproblemen, zoals antibiotica bij infecties en opioïden bij pijn.

Jouw onderzoeksvraag beantwoorden met Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn?

Met de vergrijzing en het feit dat mensen steeds langer thuis blijven wonen stijgt de vraag naar eerstelijnszorg alleen maar verder. Deze rapportage geeft een overzicht van de verschillende registraties binnen Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn en welke inzichten zij kunnen bieden in het eerstelijnszorg gebruik voor 65-plussers specifiek.

De verschillende registraties binnen Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn kunnen voor onderzoek ook op patiëntniveau aan elkaar gekoppeld worden, zodat patronen in zorggebruik door de zorg heen inzichtelijk worden. Zie ook het artikel "Data resource profile: Nivel Primary Care Database (Nivel-PCD), The Netherlands" voor meer informatie over Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn.

Inspiratie nodig voor onderzoeksmogelijkheden?

Zie deze voorbeelden uit eerder Nivel-onderzoek omtrent ouderen:

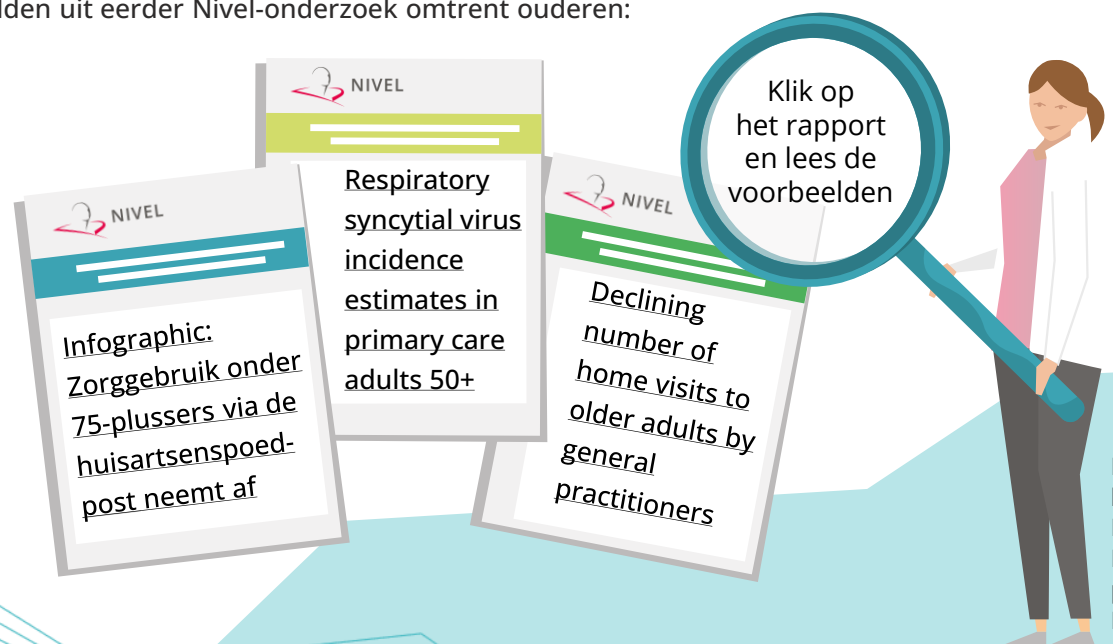
Met gegevens van Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn is uiteraard ook onderzoek naar andere doelgroepen dan 65-plussers mogelijk. Andere publicaties waarbij gebruik is gemaakt van data uit Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn kun je terug vinden op:

Resultaat: [publicaties - met gebruik van cijfers ziekten en zorg | Nivel](#)

Hoe kan je zelf aan de slag met gegevens uit Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn?

Kijk [hier](#) voor meer informatie over het aanvragen van gegevens over ziekte en zorg bij het Nivel. Of neem contact op met:

gegevensaanvragen@nivel.nl

De gegevens uit dit rapport mogen met juiste bronvermelding worden gebruikt:
Hek, K., Vanhommerig, J., Ramerman, L., Veldkamp, R., Dronkelaar, C. van. Infographic. Zorggebruik door 65-plussers in de eerste lijn. Nivel Zorgregistraties Eerste Lijn. Utrecht: Nivel, 2025